

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

Τοῦ κ. ΛΕΩΝΙΔΑ Β. ΔΕΡΤΙΔΗ

Ἡ κίνησις τῶν κεφαλαίων εἰς τὸν παγκόσμιον οἰκονομικὸν χῶρον, ἐνισχύει τὴν διεθνή νομισματικὴν ρευστότητα, ἢ ὅποια χρησιμεύει διὰ τὴν διακίνησιν τῆς συνεχῶς ἀνερχομένης παραγωγῆς ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, ὡς καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἐν γένει ἀνάπτυξιν τῶν λαῶν. Ἐφ' ὅσον οἱ τιθέμενοι εἰς ἐνέργειαν διὰ τὴν κίνησιν κεφαλαίων πιστωτικοὶ μηχανισμοὶ εἶναι πλήρεις καὶ λειτουργοῦν ἀποδοτικῶς, τότε ἐπιτυγχάνεται ἡ μεγιστοποίησις τῶν ἀποτελεσμάτων ἐκ τῆς χρησιμοποίησεως τῆς ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ὑφισταμένης διεθνούς ρευστότητος. Ἐπίσης διὰ τῆς κινήσεως κεφαλαίων παρέχεται ἡ δυνατότης εἰς τὰς ἐπὶ μέρους ἐθνικὰς οἰκονομίας, πρὸς διατήρησιν τῆς νομισματικῆς τῶν σταθερότητος, ὅταν ἐκ διαφόρων αἰτίων, ἀντιμετωπίζουσι ἀνισοσκέλιαν εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς τῶν λογαριασμοῦς. Ἀναφέρεται συχνὰ ὅτι ἡ διεθνὴς οἰκονομία διέρχεται περίοδον ἑλλείψεως ἐπαρκούς ρευστότητος. Τοῦτο σημαίνει τὴν ἑλλειψίν ἐπαρκῶν ἀποθεμάτων εἰς χρυσὸν καὶ εἰς συνάλλαγμα, κοινῶς ἀποδεκτῶν παρὰ τῶν συναλλασσομένων καὶ ἰκανῶν νὰ καλύψουσι τὰς ἐκ τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν δημιουργουμένας ἀπαιτήσεις. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ διεθνὴς οἰκονομία διέρχεται περίοδον ἀποθεματικῆς στενότητος. Ὀφείλεται δὲ τοῦτο, εἰς τὴν ἄδυναμίαν τοῦ παραγομένου χρυσοῦ νὰ παρακολουθήσῃ ἀναλογικῶς τὴν συνεχῆ αὐξήσιν τῶν παραγομένων ἀγαθῶν ἐν γένει καὶ ἐν συνεχείᾳ τὴν διακίνησιν αὐτῶν εἰς τὸν διεθνή χῶρον. Τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ χρυσοῦ, ὡς νομισματικὸν ἀποθέματός, τὴν ἐπιτείνει ἡ ἄνοδος τῆς ζητήσεως τοῦ χρυσοῦ διὰ βιομηχανικὰς χρήσεις καὶ ἡ διὰ τοὺς γνωστοὺς λόγους, ἀπονέκρωσις σοβαροῦ τμήματος ἐκ τοῦ διαθέσιμου χρυσοῦ ὑπὸ τῆς διεθνούς κερδοσκοπίας καὶ τοῦ ἀποθησαυρισμοῦ. Περαιτέρω, τὴν στενότητα τῆς διεθνούς ρευστότητος τὴν καθιστᾷ περισσότερο ἐκδηλον ἡ δημιουργηθεῖσα ἑλλειψίς ἐμπιστοσύνης εἰς τὰ ἀποθεματικὰ νομίσματα (δολλᾶριον - λίρα Ἀγγλίας), ὡς πρὸς τὴν δυνατότητα αὐτῶν νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς ἐκ τοῦ ρόλου τῶν — ὡς ἀποθεματικῶν νομισμάτων — δημιουργουμένας διεθνεῖς νομισματικὰς τῶν ὑποχρεώσεις. Ἡ λίρα Ἀγγλίας, ἔπαυσε ἐν τῇ οὐσίᾳ νὰ ἀσκήσῃ τὸν ρόλον τοῦ ἀποθεματικοῦ νομίσματος. Εἰσῆλθε εἰς τὴν περίοδον τῆς ἀρχῆς τοῦ τέλους τῆς ἀποθεματικῆς τῆς ζωῆς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ πίεσις στρέφεται εἰς τὸ δολλᾶριον.

τὸ ὁποῖον ἄλλωστε ἐν τῇ οὐσίᾳ στηρίζει τὸ ὑφιστάμενον σύστημα συναλλάγματος χρυσοῦ, διότι ἀποτελεῖ τὸ μόνον ἐθνικὸν νόμισμα, μέσῳ τοῦ ὁποῦ συνδέονται τὰ ὑπόλοιπα ἐθνικὰ νομίσματα μὲ τὸν χρυσόν. Θὰ πρέπει νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ δολλάριον δοκιμάζεται διεθνῶς, παρὰ τὴν ζωτικότητά τὴν ὁποῖαν ἐμφανίζει ἡ οἰκονομία τῶν Η.Π.Α., λόγῳ ὀργανικῆς ἀτελείας τοῦ ὑφισταμένου νομισματικοῦ συστήματος.

Ἡ δοκιμασία τοῦ δολλαρίου, ὡς γνωστόν, βασικῶς προεκλήθη, ἀφ' ἐνός ἀπὸ τὴν πάσης φύσεως οἰκονομικὴν θόνην τὴν ὁποῖαν προσέφερον αἱ Η.Π.Α. κατὰ τὸ διάστημα τῆς τελευταίας εἰκοσαετίας εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καὶ τῶν ὑπολοίπων χωρῶν εἰς τὸν διεθνή χῶρον καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀπὸ τὴν προσπάθειάν των νὰ ἀναποκριθοῦν εἰς τὰς δαπάνας τὰς ὁποίας δημιουργεῖ ἡ ἀσχῆσις τοῦ ρόλου των ὡς ἡγετίδος δυνάμεως τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου.

Ἐφ' ὅσον ὁμοῦ ἐδημιουργήθη εἰς μερίδα τῆς διεθνούς πολιτικῆς ἡγεσίας καὶ οἰκονομικῆς σκέψεως, τὸ ἐρωτηματικὸν ὡς πρὸς τὴν δυνατότητα τοῦ δολλαρίου νὰ ἀναποκριθῆ εἰς τὰς ἐκ τοῦ συνδέσμου του με τὸν χρυσόν διεθνεῖς νομισματικὰς τοῦ ὑποχρεώσεως, εἶναι ἀνάγκη νὰ πεθοῦν εἰς ἐφαρμογὴν οἱ κατάλληλοι μηχανισμοὶ πρὸς κινητοποίησιν τῶν κρατικῶν καὶ ἰδιωτικῶν κεφαλαίων, ὡς ἐπιδοθητικῶν στοιχείων τῆς διεθνούς ρευστότητος. Μέχρις ὅτου καθιερωθοῦν νέαι ἀποθεματικαὶ μονάδες (ὡς π.χ. διεθνῆ τραθητικὰ δικαιώματα) ἢ ἀκόμη δημιουργηθοῦν αἱ προϋποθέσεις ριζικῆς ἀναμορφώσεως τοῦ ὑφισταμένου νομισματικοῦ συστήματος μὲ στόχον τὴν σταδιακὴν ἀπονομισματοποίησιν τοῦ χρυσοῦ, ἡ θέσις εἰς ἐφαρμογὴν μηχανισμῶν κινητοποιήσεως τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν κεφαλαίων (π. χ. ἡ δημιουργία νέας διεθνούς νομισματικῆς μονάδος, ὡς τὰ εὐρω-δολλάρια ἢ νέου τύπου κεφαλαιαγοράς, ὡς αἱ εὐρω-ἐκδόσεις), θὰ προσφέρῃ μεγάλης ὑπηρεσίας διὰ τὴν ὁμαλὴν πορείαν τῆς διεθνούς οἰκονομίας.

Ὅπως εἶναι εὐνόητον, οὐδεμία ἐλλειμματικὴ οἰκονομία δύναται νὰ καλύπτῃ τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου της πληρωμῶν μὲ συνεχῆ προσφυγὴν εἰς τὸ εἰς χρυσόν καὶ συνάλλαγμα ἀπόθεμά της, τὸ ὁποῖον ἄλλωστε εἶναι ποσοτικῶς περιορισμένον. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ δημιουργήσῃ τὰς προϋποθέσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπιτρέψουν νὰ συνάψῃ τὰς συμβατικὰς καὶ δανειακὰς σχέσεις ἰδιωτικῆς ἢ δημοσίας μορφῆς καθὼς καὶ τοιαύτας μεταξὺ Διεθνῶν Ὀργανισμῶν καὶ πιστωτικῶν ἰδρυμάτων. Πολὺ περισσότερο ἢ ἔλλειμματικὴ οἰκονομία ἔχει ἀνάγκην τῶν τοιούτων χειρισμῶν ἐφ' ὅσον διέρχεται τὸ στάδιον τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, τὸ ὁποῖον προϋποθέτει τὴν εἰσαγωγὴν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν κλπ., πρὸς ἀξιοποίησιν τοῦ παραγωγικοῦ της δυναμικοῦ.

1. Ὁ ρόλος τῆς κινήσεως τῶν διεθνῶν κεφαλαίων εἰς τὴν ἐξισορρόπησιν τῶν οἰκονομιῶν

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀναφερθέντων, ἐμφανίζεται ὅτι ἀσχέτως τῶν ἐνδογενῶν ἐπιδράσεων, οἰκονομικῆς καὶ νομισματικῆς μορφῆς, αἱ ὁποῖαι προκαλοῦνται εἰς τὰς ἐπὶ μέρους ἐθνικὰς οἰκονομίας ἐκ τῶν συναλλαγῶν των μὲ τὰς ὑπο-

λοιπούς οικονομίας, τὰ ἰσοζύγια πληρωμῶν ὅλων τῶν χωρῶν ὡς ἑνιαῖον οικονομικὸν μέγεθος ἰσορροποῦν ἐντὸς τῆς ἑτησίας χρονικῆς περιόδου. Ἡ ἰσορροπία τούτων ἐπέρχεται τελικῶς ἐκ τῆς κινήσεως κεφαλαίων θραχυπροθέσμου ἢ μακροπροθέσμου μορφῆς, αἱ ὁποῖαι πραγματοποιοῦνται εἰς τὸν διεθνή χωρὸν, εἶναι δὲ ἀποτέλεσμα οικονομικῶν καὶ νομισματικῶν συναλλαγῶν ἢ συμβατικῶν πράξεων εὐρύτερας πολιτικῆς καὶ οικονομικῆς σημασίας.

Μὲ τὴν εἰς παγκόσμιον κλίμακα ἄνοδον τοῦ ὄγκου παραγωγῆς, τὸν πολλὰ πλασιασμόν τῶν ἀναγκῶν τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου, τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἐμπορίου τὸ ὅποιον ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὸν Δυτικὸν κόσμον ἀσκεῖται ἐπὶ πολυμεροῦς διάρκειας, τὴν σταδιακὴν κατάργησιν τῶν περιορισμῶν πού ἐδέσμευον τὴν κίνησιν τῶν κεφαλαίων, τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐξωτερικῆς μετατρεψιμότητος εἰς τὰ νομίσματα τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν, ἐδημιουργήθησαν αἱ προϋποθέσεις αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουσιν τὴν ταχύτεραν κυκλοφορίαν τῶν κεφαλαίων εἰς τὸν διεθνή οικονομικὸν χωρὸν. Ἡ ὅλον ἐκτεταμένη κινήσιμος τῶν κεφαλαίων — ἀσχετῶς τῶν προκαλουμένων ἐπὶ μέρους δυσμενῶν ἐπιπτώσεων—εἶναι εὐεργετικὴ διὰ τὴν οικονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν τῶν λαῶν καὶ ἐνισχυτικὴ τῆς διεθνούς ρευστότητος. Κατὰ συνέπειαν συνεχῆς εἶναι ἡ τάσις, εἰς τὸν παγκόσμιον οικονομικὸν χωρὸν, πρὸς δημιουργίαν τῶν θεσμῶν καὶ ἐξυρεύσεως τῶν καταλλήλων διαδικασιῶν διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῆς κινήσεως τῶν κεφαλαίων καὶ τὴν μέσῳ τούτων δυνατὴν ἐπέκτασιν τῆς διεθνούς ρευστότητος. Ἡ διασφάλισις ἐπαρκούς ρευστότητος, δὲν εἶναι μόνον ἀναγκαῖα διὰ τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν ἐν γένει ὡς καὶ διὰ τὴν ὁμαλὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν διεθνῶν οικονομικῶν σχέσεων τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν καὶ τὴν ἐπιβίωσιν τῆς βελτιώσεως τῶν ὄρων διαβιώσεως τῶν λαῶν πού ζοῦσιν εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν καὶ καθυστερημένας χώρας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ ἰσχύοντος νομισματικοῦ συστήματος. Ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τοῦ ἀνωτέρου συλλογισμοῦ θὰ καταστήσῃ ἀναγκαῖαν τὴν διατύπωσιν τῶν ἀπόψεών μας ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ νομισματικοῦ ἐν γένει προβλήματος. Τοῦτο θὰ μᾶς ἔφερε μακρὰν τοῦ ὑπὸ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐρευνομένου θέματος. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον κρίνομεν σκόπιμον νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος τοῦ σχετικοῦ μὲ τὴν διεθνή κίνησιν τῶν κεφαλαίων.

II. Πῶς ἐδημιουργήθη ἡ σημερινὴ διεθνὴς νομισματικὴ πραγματικότητα

Χωρὶς νὰ ὑπεισέλθωμεν εἰς τὴν κριτικὴν τοῦ ὑφισταμένου νομισματικοῦ συστήματος, θεωροῦμεν χρήσιμον νὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τὴν ὑφισταμένην διεθνή νομισματικὴν πραγματικότητα. Θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ τοῦτο νὰ παρακολούθησωμεν ἀνετώτερον τὸ θέμα τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Ἡ ὁμαλὴ καὶ ἐποικοδομητικὴ λειτουργία τοῦ ἰσχύοντος νομισματικοῦ συστήματος συναλλάγματος χρυσοῦ, βασίζεται ἐπὶ τῆς σταθερᾶς σχέσεως τοῦ δολλάριου μὲ τὸν χρυσόν (1 ὀγγία χρυσοῦ=35 δολλάρια) καὶ ἀπὸ τὴν δυνατότη-

τα τῆς κεντρικῆς τραπέζης τῶν Η.Π.Α. (Federal Reserve), νὰ μετατρέπη εἰς τὴν ἄνω σχέσιν πᾶσαν ποσότητα δολλαρίων εἰς χρυσόν, ἢ ὁποῖα ἐμφανίζεται πρὸς ἀνταλλαγὴν ὑπὸ τῶν ὑπολοίπων ἐθνικῶν κεντρικῶν τραπεζῶν. Κατὰ συνέπειαν τὸ δολλάριον ἀποτελεῖ τὸν συνδετικὸν κρίκον τῶν ὑπολοίπων ἐθνικῶν νομισμάτων μὲ τὸν χρυσόν.

Διὰ τὰ καταστῆ ὡς ἐκ τούτου δυνατὴ ἡ διατήρησις τῆς ἰσοτιμίας τοῦ δολλαρίου μὲ τὸν χρυσόν πρέπει—ἀσχέτως πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν δυναμικότητα τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομίας ἢ ὁποῖα ἔχει τὸ δολλάριον ὡς νόμισμα—τὸ εἰς χρυσόν ἀπόθεμα τοῦ Federal Reserve νὰ ἐμπλουτίζεται συνεχῶς ἀπὸ χρυσόν, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ποσοτικὴ ἄνοδος τῆς κυκλοφορίας δολλαρίων εἰς ρυθμὸν ἀνάλογον μὲ τὰς ἀξιογομῆσας ἀπαιτήσεις τῆς διεθνοῦς ρευστότητος. Ἐὰν ἡ ἀνωτέρω προϋπόθεσις δὲν ὑφίσταται, τότε θὰ πρέπει νὰ γίνῃ προσαρμογὴ τῶν πάσης φύσεως καὶ μορφῆς πολιτικῶν, οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀναγκῶν τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου, πρὸς τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ κεντρικοῦ μετάλλου.

Δὲν νομίζω ὅτι δύναται σοβαρῶς νὰ συζητηθῆ, πολὺ δὲ περισσότερον νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ, οἰαδήποτε ἐκ τῶν ἀνωτέρω δύο ἀπόψεων. Ἡ ἱκανοποίησις τῆς πρώτης ἀπόψεως, προσκρούει εἰς σοβαρὰ ἀντικειμενικὰ δυσχερεῖας. Ἡ συμμόρφωσις μὲ τὴν δευτέραν ἄποψιν, εἶναι ἀδιανοήτως. Δὲν ἀποτελεῖ ὡς ἐκ τούτου ὑπερβολὴν ἐὰν ὑποστηριχθῆ ὅτι τὸ ἰσχύον νομισματικὸν σύστημα συναλλάγματος χρυσοῦ, πάσχει ἀπὸ ὀργανικὸν ἐλάττωμα, τὸ ὁποῖον τὸ στερεῖ τῆς δυναπότητος νὰ δημιουργῆ, κατὰ τρόπον ἰσόρροπον, τὴν ἀπαιτουμένην ρευστότητα εἰς μίαν διεθνή οἰκονομίαν συνεχῶς ἀναπτυσσομένην. Κατὰ συνέπειαν μέχρις ὅτου ἐπιτευχθῆ ἡ ἀναμόρφωσις τοῦ ἰσχύοντος νομισματικοῦ συστήματος ἢ ἡ ριζικὴ μετατροπὴ τούτου, ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ οἰκονομικὴ σκέψις εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἀναζητᾷ τρόπους κινήσεως τῶν ὑφισταμένων ἀποθεματικῶν στοιχείων, πάσης μορφῆς, ἵνα οὕτως ἐπιτευχθῆ ἢ εἰς τὸν μέγιστον δυνατὸν ὁαθμὸν ἀξιοποίησις τῶν μὲ συνέχειαν τὴν ἐνίσχυσιν τῆς διεθνοῦς ρευστότητος.

Ὅταν τὸ πρῶτον καθυερώθη τὸ ἰσχύον νομισματικὸν σύστημα τοῦ συναλλάγματος χρυσοῦ, τὸ δολλάριον ἠδύνατο νὰ ἀνταποκριθῆ ἀνέτως εἰς τὰς ὑποχρεώσεις του ὡς βασικοῦ καὶ δεσπόζοντος ἀποθεματικοῦ νομίσματος. Μὲ τὴν λήξιν τοῦ δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι, ἀποτελοῦν τὴν μόνην παγκοσμίαν πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν ὑπερδύναμιν καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει τὴν κυρίαρχον δύναμιν ἐντὸς τοῦ ἐλευθέρου κόσμου. Ἡ οἰκονομία τοῦ συνόλου τῶν ὑπολοίπων κρατῶν τοῦ σημερινοῦ Δυτικοῦ κόσμου ἦτο κατεστραμμένη καὶ ἐπεζητεῖ διὰ τοῦ δολλαρίου τὴν οἰκονομικὴν του ἀνασυγκρότησιν καὶ τὴν κοινωνικὴν του ἐξισορρόπησιν. Τὸ δολλάριον ἀποτελεῖ τὸ μόνον μέσον ἐπικοινωνίας μὲ τὰς ὑπολοίπους οἰκονομίας καὶ οὐδὲν κράτος ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν μετατρεψιμότητα τούτου εἰς χρυσόν. Ἐξ ἄλλου ἡ διεθνὴς ρευστότης ἦτο ἐκ τῶν πραγματικῶν περιωρισμένη. Ὁ ὄγκος τῆς διεθνοῦς παραγωγῆς ἦτο περιωρισμένος καὶ ὑπελείπετο τῶν ὑφισταμένων ἀναγκῶν. Τὸ διεθνὲς ἐμπόριον ἐκινεῖτο βασικῶς ἐπὶ διμεροῦς θάσεως καὶ ἰσχυον γενικῶς περιορισμοί. Αἱ διεθνεῖς κινήσεις τῶν κεφαλαίων ἠλέγχοντο αὐστηρῶς. Τὰ ἐθνικὰ νομίσματα τῶν σημερινῶν βιομηχανικῶς

ανεπτυγμένων κρατών, δὲν διέθετον ἐκ τῶν πραγμάτων τὴν ιδιότητα τῆς ἐξωτερικῆς μετατρεψιμότητος. Ἡ ἀγγλικὴ λίρα διετήρει περιορισμένην μόνον ἀποθεματικὴν ιδιότητα, ἐκφραζομένην κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τῆς στερλίνας. Πέραν τοῦ ἐκ τῶν ἀνωτέρω λόγων δυναμισμοῦ τοῦ δολλαρίου, τοῦτο ἦτο ἐξωπλισμένον ἀπὸ ὑψηλὸν εἰς χρυσὸν ἀπόθεμα καὶ ἐνισχύετο συνεχῶς ἢ ἀποθεματικῆ του θέσεως ἐκ τῆς πλεονασματικῆς σχέσεως τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομίας εἰς τὰς συναλλαγὰς τῆς μὲ τὸν ὑπόλοιπον κόσμον.

Αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι ἠδύνατο, ὡς ἐκ τούτου, νὰ βοηθήσουν τὴν ἀνοικτοδόμησιν τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον ἐρειπίων καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ χρηματοδοτήσουν τὸ ἔργον τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐπὶ μέρους ἐθνικῶν οἰκονομιῶν διαθέτουσαι τὸ πλεόνασμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν των ἢ καὶ ἀκόμη ἐξάγουσαι ἀνέτως τὸν πληθωρισμὸν των.

Ἀσχέτως ὅμως τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον ἡ σημερινὴ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ σκέψις πρόκειται νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ διεθνὲς νομισματικὸν θέμα καὶ νὰ ρυθμίσῃ τὰ ἐξ αὐτοῦ προβλήματα διὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πορείαν τῶν λαῶν, εἶναι βέβαιοι ὅτι ταῦτα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εὔρουν τὴν ὀρθὴν λύσιν των ἐὰν δὲν ἐκλείψῃ πλήρως ἡ κρίσις ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ δολλᾶριον. Διότι, ὡς ὀρθῶς ἐδήλωσε ὁ νέος Πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν κ. Νίξον, τὸ δολλᾶριον εἶναι κατὰ περισσότερο ἀπὸ νόμισμα τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομικῆς ἰσχύος. Εἶναι ἐπίσης θεμελιῶδες μέσον ἀνταλλαγῆς δι' ὀλόκληρον τὸν ἐλεύθερον κόσμον.

Ὡς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς παρούσης σειρᾶς ἄρθρων ἀνεφέρθη, ἡ κίνησις κεφαλαίων εἰς τὸν παγκόσμιον οἰκονομικὸν χῶρον ἐνισχύει τὴν διεθνεῖ οἰκονομικὴν ρευστότητα ἢ ὅποια χρησιμεύει διὰ τὴν ἐν γένει ἀνάπτυξιν τῶν λαῶν. Ἡ ἐνίσχυσις τῆς διεθνοῦς ρευστότητος καθίσταται σήμερον περισσότερο ἐπιτακτικὴ λόγῳ τῆς διεθνοῦς νομισματικῆς ἐμπλοκῆς, ἢ ὅποια κατὰ κύριον λόγον ἐδημιουργήθη λόγῳ τῆς ἐλλειμματικῆς θέσεως τῶν ἰσοζυγίων πληρωμῶν τῶν Η.Π.Α. καὶ Ἀγγλίας. Διὰ νὰ ἐπιδοθηθῇ ἡ διεθνὴς ρευστότης ἀπαιτεῖται ἡ κινητοποίησις τῶν ὑφισταμένων διεθνῶς ἀποθεματικῶν στοιχείων. Μὲ ἄλλους λόγους πρέπει νὰ γίνῃ χρῆσις τῶν καταλλήλων διαδικασιῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ συμβάλλουν εἰς τὴν δυνατὴν κινητοποίησιν τῶν ὑφισταμένων κεφαλαίων τόσο τοῦ δημοσίου ὅσον καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομῆως.

III. Ἡ διάθεσις κεφαλαίων ὑπὸ τῶν Η.Π.Α. διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῶν λαῶν

Διὰ νὰ δώσωμεν παραστατικὴν εἰκόνα τῆς γιγαντιαίας πράγματι προσπαθείας εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεβλήθησαν αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τῶν λαῶν, ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ λήξαντος ἔτους, θὰ μεταφέρωμεν ἐνταῦθα πίνακα δημοσιευθέντα εἰς ἔκδοσιν τῆς First National Bank of Chicago.

*Ἐξωτερικὴ βοήθεια προσφερθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν
(1948 — 1967. Εἰς ἑκατομμύρια δολλαρίων)*

Α Σ Ι Α			
Κίνα (Φορμόζα)	214	1,155	1,369
Ἰνδία	2,595	402	2,997
Περσία	222	381	603
Ἰσραήλ	235	278	513
Κορέα	291	2,469	2,760
Λάος	—	523	523
Πακιστάν	1,321	650	1,971
Τουρκία	930	945	1,875
Βιετνάμ	87	3,049	3,136
Ἰνδοκίνα (πρὸ τοῦ διαχωρισμοῦ)	—	826	826
Ἰνδοκίνοι Χῶραι	389	2,128	2,517
Σύνολον Ἀσίας	6,284	12,806	16,090
Ε Υ Ρ Ω Π Η			
Αὐστρία	—	726	726
Βέλγιον—Λουξεμβούργον	68	492	560
Γαλλία	225	2,965	3,190
Δυτ. Γερμανία	217	1,255	1,472
Ἑλλάς	99	962	1,061
Ἰταλία	95	1,555	1,650
Ὀλλανδία	153	839	992
Ἰσπανία	99	478	577
Ἀγγλία	385	3,450	3,835
Γιουγκοσλαβία	188	386	574
Λοιπαὶ Χῶραι	446	1,207	1,653
Σύνολον Εὐρώπης	1,975	14,315	16,290
Δ Α Τ Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η	2,900	1,273	4,173
Α Φ Ρ Ι Κ Η	1,005	1 188	2,193
Α Λ Λ Α Ι Χ Ω Ρ Α Ι	22	3,056	3,078
Σύνολον	12,186	32,638	44,824

Δηλαδή: Ἀπὸ τέλους τοῦ δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου μέχρι τοῦ τέλους 1967 αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι προσέφερον οικονομικὴν βοήθειαν εἰς τὸν ὑπόλοιπον κόσμον 45.000 ἑκατομμύρια δολλάρια περίπου. Ἐκ τούτων τὰ 33.000 ἑκατομμύρια δολλάρια περίπου ἦσαν ὑπὸ τύπον καθαρᾶς δωρεᾶς. Διὰ τὰ ἔχωμεν σαφῆ ἀντίληψιν τοῦ μεγέθους τῶν προσφερθεισῶν δωρεῶν ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἰς τοὺς ὡς ἄνω λαοὺς ἀναφερόμεν ὅτι τὸ σύνολον τῶν χορηγηθεισῶν ὡς ἄνω δωρεῶν, εἶναι ἀνώτεροι τῶν ἐπισήμων εἰς χρυσὸν ἀποθεμάτων. Κατὰ τὴν ὡς ἄνω περίοδον (1948-1967), τὸ ἀθροιστικὸν ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἀνῆλθε εἰς 28.000 ἑκατομμύρια δολλάρια. Ἡ ἀντιπαράθεσις τῶν δύο τούτων ἀριθμητικῶν μεγεθῶν, δηλαδή τῶν 45.000 ἑκατομμυρίων δολλαρίων τὰ ὅποια ἐχορηγήθησαν κατὰ τὴν χρονικὴν περίοδον 1948-1967 ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὑπὸ μορφήν καθαρῶν δωρεῶν καὶ συναλλαγματικῶν διευκολύνσεων εἰς τὸν ὑπόλοιπον κόσμον, διὰ τὴν οικονομικὴν του ἀνάπτυξιν καὶ τὴν κοινωνικὴν του ἀνύψωσιν, ἔναντι τῶν 28.000 ἑκατομμυρίων δολλαρίων, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν διὰ τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω χρονικὴν περίοδον τὸ σύνολον τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἀποδεικνύει τὴν βασικὴν ἰσορροπίαν τῶν ἐξωτερικῶν συναλλαγῶν αὐτῶν καὶ τὸ γεγονός ὅτι αὗται ἐθυσίασαν δισεκατομμύρια δολλαρίων (45 δισ.—28 δισ.—17 δισ.) διὰ τὴν οικονομικὴν πρόοδον καὶ κοινωνικὴν εὐημερίαν τοῦ κόσμου. Καὶ ἐὰν ἀκόμη λάβωμεν ὑπ' ὄψιν μας μόνον τὸ κοινὸν τῶν 33.000 ἑκατομμυρίων δολλαρίων, τὸ διατεθὲν ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὑπὸ μορφήν καθαρῶν δωρεῶν εἰς τὸν ὑπόλοιπον κόσμον καὶ πάλιν τοῦτο εἶναι ἀνώτερον κατὰ 7.000 ἑκατομμυρίων δολλαρίων τοῦ σωρευτικοῦ ἐλλείμματος, τὸ ὅποιον ἐμφανίζουσι αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς τῶν λογαριασμοῦς κατὰ τὴν περίοδον 1948-1967.

Ἡ Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Ξεν. Ζολώτας, εἰς ὁμιλίαν του εἰς τὸ Ἰνστιτούτον Τραπεζικῶν Μελετῶν, τὴν 12ην Ἀπριλίου 1965, εἶπε μεταξύ ἄλλων: «...Τὸ δολλᾶριον εἶναι, ἀναμφιβόλως, τὸ περισσότερο κατάλληλον ἐθνικὸν νόμισμα ὅπως χρησιμοποιεῖται ὡς ἀποθεματικὸν μέσον. Πέραν τοῦ τεραστίου δυναμικοῦ τῆς οἰκονομίας τῶν Η.Π.Α., ἡ ἰσχὺς τοῦ δολλαρίου ἐμφαίνεται ἐκ τῆς καθαρᾶς ἐνεργητικῆς θέσεως τῶν Η.Π.Α. εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἀνερχομένης εἰς 30 δισεκατομμύρια δολλάρια, 86 δισ. ἐνεργητικῶν στοιχείων κατεχομένων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Η.Π.Α. καὶ τῶν Ἀμερικανῶν ὑπηκόων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἔναντι 56 δισ. ἀπαιτήσεων ὑπὸ ξένων κυβερνήσεων καὶ ξένων ὑπηκόων, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν μακροτέρας διάρκειας δανείων τῆς κυβερνήσεως τῶν Η.Π.Α. πρὸς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, ἀνερχομένων εἰς πλέον τῶν 12 δισεκατομμυρίων δολλαρίων. Ἐξ ἄλλου, ἐκτιμᾶται ὅτι αἱ ἐκροαὶ ἰδιωτικοῦ κεφαλαίου ἐκ τῶν Η.Π.Α. κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1964 ἀνῆλθον εἰς πλέον τῶν 6 δισεκατ. δολλαρίων. Τὸ ἐξ 6,5 δισεκατ. δολλαρίων πλεόνασμα τῶν ἐμπορικῶν ἐξαγωγῶν Η.Π.Α. κατὰ τὸ 1964 ἀποδεικνύει τὴν βασικὴν ἰσορροπίαν τῶν ἐξωτερικῶν συναλλαγῶν τῶν Η.Π.Α., ἡ ὅποια διεταιράχθη κυρίως ὑπὸ τῶν μεγάλων συνεισφορῶν τῶν Η.Π.Α. εἰς τὴν παγκόσμιον πρόοδον καὶ εὐημερίαν».

IV. Ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ τρόπου ἀντιμετώπισεως τῆς διεθνούς ρευστότητος

Ἡ ἐξασφάλισις ἐπαρκῶν κεφαλαίων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ὑφισταμένης στενότητος εἰς τὴν διεθνή ρευστότητα, δὲν εἶναι μόνον ἀναγκαῖα διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ διεθνούς ἐμπορίου, τὸ ὅποσον συνεχῶς αὐξάνεται εἰς ὄγκον καὶ ἀξίαν, ἀλλὰ καθίσταται ἐπιτακτικὴ ἐκτὸς τῶν ἄλλων, διὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν τῶν καθυστερημένων λαῶν. Εἶναι θέμα ἠθικῆς ἀξίας καὶ εὐρυτέρου οἰκονομικοῦ συμφέροντος διὰ τὸν ἐλεύθερον κόσμον νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ σμικρυνσις τοῦ χάσματος πού χωρίζει τὸ ἐπίπεδον διαβιώσεως τῶν λαῶν τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων οἰκονομιῶν μὲ τοὺς λαοὺς τῶν ὑπαναπτύκτων κρατῶν. Πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι ὑφίσταται στενὴ σχέσις μεταξὺ χαμηλοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τῶν ἐξεγέρσεων τῶν λαῶν.

Ἐν συνεχείᾳ τῶν ἀνωτέρω, θὰ ἀναφέρω περικοπὴν τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ τέως Ὑφυπουργοῦ Οἰκονομικῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κ. R. Roosa εἰς συμπόσιον δοθὲν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς Νέας Ὑόρκης, ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς διεθνούς κινήσεως κεφαλαίων. Εἶπε ὁ κ. Roosa: Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς εἰκοσαετίας μέχρι τοῦ 1967, τὸ παγκόσμιον ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊόν (περιλαμβάνονται καὶ αἱ κομμουνιστικαὶ χῶραι), εἰς τρεχούσας τιμὰς ἐπενταπλασιάσθη, εἰς σταθερὰς δὲ τιμὰς ἠῤῥῆθη κατὰ 3,5 φορές. Ἀντιστοίχως αἱ ἀκαθάριστοι ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου (προσθήκη ἀποθεμάτων, ἐργοστασίων καὶ τεχνικῶν ἐξοπλισμῶν, κτιρίων οἰκιακῆς καὶ ἐπιχειρηματικῆς χρήσεως, καθὼς καὶ δημοσίων ἐργῶν) ἠῤῥῆθησαν μὲ ἐλαφρῶς ταχύτερον ρυθμὸν ἀντιπροσωπεύοντα κατὰ τὸ 1947 τὸ 18% τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος καὶ τὸ 22% κατὰ τὸ 1867. Αἱ συνολικαὶ ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου τοῦ μὴ κομμουνιστικοῦ κόσμου, ἠῤῥῆθησαν ἔτι ταχύτερον τοῦ ἀνωτέρω μέσου ὄρου, τετραπλασιασθεῖσαι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς εἰκοσαετίας.

Σχετικῶς προστίθεται ὁ ἀκόλουθος πίναξ (The Economist: 28 Σεπτεμβρίου - 4 Ὀκτωβρίου).

Σύνθετον ποσοστὸν

ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν τῆς ἐτησίας ἀνόδου τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος καὶ ἐντὸς παρενθέσεως τῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου

	Η.Π.Α.	Ἀγγλία	Ἰαπωνία	Κοινὴ Ἀγορὰ	Χῶραι ὑπὸ ἀνάπτυξιν	Λοιπὸς Κόσμος
1947-57	6,5 (7,3)	2,8 (1,0)	15,0 (13,5)	6,8 (8,0)	6,8 (9,5)	7,5 (10,0)
1957-67	6,0 (6,0)	5,8 (4,5)	15,5 (18,0)	9,5 (11,5)	4,8 (5,5)	7,5 (8,0)
1947-67	6,3 (6,8)	4,3 (3,0)	15,2 (15,5)	8,3 (9,8)	6,3 (7,0)	7,5 (8,5)

Εἰς τὴν στήλην «Λοιπὸς Κόσμος» περιλαμβάνονται κοιμουνιστικά χωρία, αἱ ὁποῖαι δὲν συμπεριελήφθησαν ὑπὸ τὴν στήλην «Χῶραι ὑπὸ ἀνάπτυξιν».

Αἱ προοπτικαὶ ἐμφανίζουσιν ὅτι ἡ ζήτησις κεφαλαίου θὰ ἀυξηθῆ ἀκόμη ταχύτερον διὰ τὰ καταστῆ δυνατόν νὰ καλυφθοῦν αἱ ἀνάγκαι ἔργων ὑποδομῆς τοῦ αὐξανομένου πληθυσμοῦ καὶ τῶν συνεχῶς βιομηχανοποιουμένων κοινωνιῶν.

Ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς συνολικῆς ταύτης εἰκόνας ὁ κ. R o o s a ἐξέφρασε ἰδιαιτέρας ἀνησυχίας τόσον λόγῳ τῆς «σοβαρᾶς ἀνεπαρκείας» τῆς ροῆς κεφαλαίων διὰ κοινωνικῆς φύσεως ἔργα καὶ διὰ τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, ὅσον καὶ λόγῳ τῆς «σοβαρᾶς διαταρακτικῆς ἐπιδράσεως» τὴν ὁποῖαν ἀσκεῖ ἡ συνεχῶς αὐξανομένη ροὴ ἀκαθαρίστου κεφαλαίου (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς πολὺ κατωτέρας, καθαρὰς ροὰς), ἐπὶ τῆς ἐξισορροπήσεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Εἰδικώτερον, εἰς ὅτι ἀφορᾶ τὴν διευκόλυνσιν τῆς ροῆς κεφαλαίων διὰ τὴν ἐξισορρόπησιν τῶν διεθνῶν πληρωμῶν, κατὰ τρόπον συμβάλλοντα εἰς τὴν διοχέτευσιν περισσοτέρων κεφαλαίων εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, ὁ κ. R o o s a προέβη εἰς τὴν ἀκέλουθον πρότασιν : Τὴν σύστασιν μιᾶς ὁμάδος κρατῶν, ἡ ὁποῖα νὰ ἀναλάβῃ ἀπὸ κοινου (ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν αἱ ὁποῖαι ἠκολουθήθησαν ὑπὸ μόνον τῶν Η.Π.Α. εἰς τὸ Σχέδιον Μάρσαλ) τὴν ὑποχρέωσιν μεταβιβάσεως κεφαλαίων ἐπὶ ἀριθμὸν ἐτῶν καὶ ἐκ περιτροπῆς εἰς διαφόρους τραπέζας ἀναπτύξεως. Αἱ εἰσφοραὶ τῶν ἐπὶ μέρους μελῶν τῆς ὁμάδος κρατῶν (ἀλλὰ ὄχι τὸ σύνολον τῶν ἀνειλημμένων ὑποχρεώσεων), νὰ προσαρμόζῃται κατ' ἔτος, ἀναλόγως τοῦ πλεονάσματος ἢ ἐλλείμματος εἰς τὰς ὑπολοίπους διεθνεῖς τῶν συναλλαγᾶς. Καὶ τερατίζει ὁ κ. R o o s a μὲ τὴν χαρακτηριστικὴν προσθήκην : Ἐὰν αὐτὸ θυμίζῃ «μᾶνα ἐξ οὐρανοῦ» τὸ ἴδιον ἐνεθύμιζε 20 χρόνια πρὶν «πολὺ ἀπὸ τὸ ὅποιον τῶν ἀκόμη σήμερον».

Προφᾶνῶς, διὰ τῆς τελευταίας ἀποστροφῆς, ὁ κ. R o o s a ἠθέλησε νὰ ὑπενθυμίσῃ εἰς τὰς σήμερον εὐημερούσας εὐρωπαϊκὰς οἰκονομίας, ὅτι ἡ σημερινὴ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῶν, κατὰ μέγα μέρος, ὀφείλεται εἰς τὸ Σχέδιον Μάρσαλ.

Ὁ ἀνωτέρω ὑπαινιγμὸς τοῦ κ. R o o s a ἐκτὸς τῆς ἠθικῆς του ἀξίας ἐνέχει καὶ τὴν πρακτικὴν του σκοπιμότητα. Καὶ τοῦτο διότι πρέπει πάντοτε νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι τὰ ἰσοζύγια πληρωμῶν διεθνῶς ἰσορροποῦν. Κατὰ συνέπειαν ἐφ' ὅσον τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, λόγῳ τῶν μέχρι τοῦδε διεθνῶν του ὑποχρεώσεων κατέστη ἐλλειμματικόν, τὸ θᾶρος τῆς ἐξισορροπήσεώς του μὲ ταυτόχρονον διατήρησιν τῆς ἀναπτύξεως τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν, πρέπει νὰ ἀναληφθῆ ὑπὸ τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων οἰκονομιῶν τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης πρόταξιν τῆς Δυτικῆς Γερμανίας, ἡ ὁποῖα ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν πραγματοποιεῖ πλεόνασμα εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν.

Ἡ πρότασις τοῦ κ. R o o s a εἶναι ἀξία πάσης προσοχῆς καὶ ἐνέχει τὰ στοιχεῖα τῆς βασικῆς μεταβολῆς τοῦ συστήματος παροχῆς οἰκονομικῆς βοήθειας εἰς τὰς ἀναπτυσσομένης χώρας. Ἄντὶ ἡ παρεχομένη βοήθεια νὰ παρέχῃται ὑπὸ τοῦ προσφέροντος κράτους ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ βοηθούμενον κράτος εἰς κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ, παρέχῃται μὲσω τοῦ καταλλήλου τραπεζιτικοῦ ἰδρύματος εἰς ἀποθεματικὰ ἢ μετατρέψιμα νομίσματα. Ἡ ἀνωνομοποιήσις τῆς χορηγομένης

βοηθείας, αποτελεί ως εκ τούτου ουσιώδη μεταβολήν διαδικασίας πιστοδοτήσεως. Ἡ σύμβασις ἀπὸ διμερῆς καθίσταται οὕτω πολυμερῆς. Ἡ πρακτικὴ ἀξία τῆς μεταβολῆς εἶναι πολλαπλῆ. Πρῶτον, τὸ βοηθούμενον κράτος ἔχει τὴν εὐχέρειαν νὰ προμηθευθῇ τὰ κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ μὲ τὴν διαδικασίαν τοῦ διεθνοῦς διαγωνισμοῦ, ἧτοι εἰς κατωτέραν τιμὴν καὶ καλλιτέραν ποιότητα. Δεύτερον, ἡ παροχὴ οἰκονομικῆς βοηθείας, εἶναι ἀπηλλαγμένη πολιτικῶν παρερμηνειῶν καὶ οὕτως ἀποφεύγεται ἡ δημιουργία προστριβῶν, αἱ ὁποῖαι συχνὰ θίγουν τὴν εὐαισθησίαν τῶν βοηθουμένων λαῶν.

Ἐνέχει ἐπίσης τὸ προτεινόμενον σῆστημα καὶ τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβαλλομένην ἐλαστικότητα. Διότι ἐπιτρέπει τὴν προσαρμογὴν τῆς μορφῆς τῆς παρεχομένης βοηθείας εἰς τὴν πραγματικότητα ποῦ δημιουργεῖ ἡ θέσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῆς βοηθούσης χώρας. Οὕτως, αἱ χώραι μὲ ἐλλειμματικὸν ἰσοζύγιον πληρωμῶν, θὰ δύναται νὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν παροχὴν οἰκονομικῆς βοηθείας μὲ ἠδξημένον ποσοστὸν εἰς ἀγαθὰ ἐντοπίας των παραγωγῆς, ἀποφεύγουσαι οὕτω τὴν ἐπιδεινώσιν τῆς συναλλαγματικῆς των θέσεως. Τὸ ἀντίθετον πρέπει νὰ ἰσχύσῃ διὰ τὰς χώρας ποῦ ἔχουν πλεόνασμα ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

V. Ἡ διεθνὴς συνεργασία ὡς παράγων νομισματικῆς σταθερότητος

Ἀποτελεῖ ἐπίσης ἀναμφισβήτητον πρῶτον τῆς σημερινῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς σκέψεως τὸ ὅτι τὰ διεθνή οἰκονομικὰ καὶ νομισματικὰ θέματα ἤρχισαν νὰ συζητῶνται μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρους κρατῶν μὲ κριτήριον τὸ διεθνὲς συμφέρον.

Ἡ ἐπίγνωσις τῆς ἀνάγκης τῆς διεθνοῦς συνεργασίας καὶ ἡ συναίσθησις τῆς εὐθύνης τῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἡγεσίας τῶν ἐπὶ μέρους κρατῶν ἐδημιούργησαν τὰς προϋποθέσεις τῆς λήψεως ἀποφάσεων, ἐπὶ διεθνοῦς ἐπιπέδου, διὰ τῶν ὁποίων ἀπεφεύχθη ἡ οἰκονομικὴ καὶ νομισματικὴ κρίσις.

Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομαι εἰς τὰ πρόσφατα γεγονότα τὰ ὁποῖα προσέκλεσαν τὴν κρίσιν χρυσοῦ - δολλαρίου, τὴν ὑποτίμησιν τῆς λίρας Ἀγγλίας καὶ τὴν ἀναταραχὴν τοῦ γαλλικοῦ φράγκου. Τὰ γεγονότα ταῦτα ἐδημιούργησαν διεθνή νομισματικὸν σάλον καὶ προσέκλεσαν σοβαροὺς φόβους περὶ τῆς δυνατότητος ἐπιβιώσεως τοῦ ἰσχύοντος νομισματικοῦ συστήματος καὶ ἐν συνεχείᾳ περὶ ἐνδεχομένης διεθνοῦς οἰκονομικῆς κρίσεως. Παρὰ ταῦτα ἡ ἀνθρωπότης ἠδυνήθη νὰ ἀποφύγῃ τὰ δεινὰ τῆς διεθνοῦς οἰκονομικῆς ἀναρχίας, χάρις εἰς τὴν συνειδητοποιήσιν τῆς εὐθύνης τῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἡγεσίας τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν καὶ τὴν λήψιν ἀποφάσεων μὲ κριτήριον τὸ διεθνὲς συμφέρον.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, δηλαδή τῆς ἐξετάσεως τῶν οἰκονομικῶν καὶ νομισματικῶν θεμάτων ἀπὸ κοινοῦ μεταξὺ τῶν κρατῶν μὲ κριτήριον τὸ διεθνὲς συμφέρον, περιορίζομαι νὰ μεταφέρω περικοπήν τοῦ λόγου τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν τῶν Η.Π.Α. Η. Fowler εἰς τὴν ἐτησίαν συνέλευσιν τῶν ἐκπροσώπων τῶν 111 κρατῶν - μελῶν τοῦ Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου καὶ τῆς Παγκοσμίου.

Τραπέζης, ἥτις ἔλαβε χώραν εἰς Οὐάσιγκτων ἀπὸ 1—4 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. Εἶπε μεταξὺ ἄλλων, ὁ κ. H. Fowler «... αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι, κατὰ τρόπον ἀποφασιστικόν, καθώρισαν ὡς πολιτικὴν των τὴν ἐξισορρόπησιν τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν. Ἡ πολιτικὴ αὕτη ἀποτελεῖ διὰ τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ἐθνικὴν καὶ διεθνῆ εὐθύνην ὑφίστης προτεραιότητος...». Ἀξίζει γὰρ προστεθῆ ὅτι εἰς ἀπάντησιν ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν τῆς Γαλλίας κ. Ortolio ἐξήγησε ὅπως πρὸ τῆς θέσεως εἰς ἐφαρμογὴν διεθνῶν μέτρων (ἡ θέσις εἰς λειτουργίαν τῆς νέας ἀποθεματικῆς μονάδος τῶν εἰδικῶν τραθηκτικῶν δικαιωμάτων), ἔπρεπε νὰ προηγηθῆ ἡ ἐξαφάνισις τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Η.Π.Α. καὶ τῆς Ἀγγλίας. Ἀντιθέτως ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν τῆς Δυτ. Γερμανίας, Καθηγητῆς Schiller, εἶπε ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς χώρας του θὰ ἦτο ἱκανοποιημένη, μὲ τὴν οὐσιώδη βελτίωσιν τῶν ἰσοζυγίων πληρωμῶν τῶν Η.Π.Α. καὶ τῆς Ἀγγλίας.

Θὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν διατυπωθεῖσαν γνώμην τοῦ Διοικητοῦ τῆς Κεντρικῆς Τραπέζης τῆς Ἰαπωνίας κ. M. Οὐζάμη, ὁ ὁποῖος μεταξὺ ἄλλων εἶπε: Εἶναι χρήσιμος διὰ τὴν παγκόσμιον οἰκονομίαν ἡ οὐσιώδης βελτίωσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Η.Π.Α. καὶ Ἀγγλίας. Ἐξέφρασε ὅμως τὴν ἀνησυχίαν του ὡς πρὸς τὴν διαδικασίαν πού θὰ τηρηθῆ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου, ἰδίως ἐκ μέρους τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου ἐπὶ τῶν δυσμενῶν ἐπιπτώσεων τὰς ὁποίας θὰ ἔχη ἐπὶ τῆς ὁμαλῆς πορείας τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐν γένει καὶ ἰδιαίτερως ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τῶν καθυστερημένων χωρῶν, ἡ τυχὸν λήψις βεδισασμένων μέτρων πρὸς ἀναπροσαρμογὴν τῶν ἰσοζυγίων των πληρωμῶν ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ Ἀγγλίας.

Διὰ νὰ συμπεράνωμεν, θὰ ὑπεθυμίσωμεν ὅτι τὸ κρίσιμον πρόβλημα τὸ ἐποῖον ἀντιμετώπισε ἡ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἡγεσία τοῦ δυτικοῦ κόσμου τελευταίως καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1967 ἕως τῆς 17ης Μαρτίου 1968, ὅτε εἰς Οὐάσιγκτων ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις (μὲ ἀπουσίαν τῆς Γαλλίας) τῆς ἐπιβολῆς τοῦ δυαδικοῦ συστήματος εἰς τὴν πώλησιν τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς διατηρήσεως τῆς σταθερᾶς ἰσοτιμίας δολλαρίου - χρυσοῦ μόνον διὰ τὰς μεταξὺ τῶν Κεντρικῶν Τραπεζῶν συναλλαγᾶς, ἦτο ἡ ἐκδηλωθεῖσα διεθνῆς κρίσις ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ δολλᾶριον, τὴν ὁποίαν ἐπέτεινε ἡ ὑποτίμησις τῆς λίρας Ἀγγλίας τῆς 17ης Νοεμβρίου 1967 καὶ ἡ μεταστροφή τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τῶν Η.Π.Α. ἀπὸ ἐνεργητικοῦ εἰς παθητικόν. Τότε ἐτέθη διεθνῶς κατὰ τρόπον ὀξύτερον—με ἄσκησιν ἐντόνου πίεσεως ἐκ μέρους τῆς Γαλλίας — τὸ θέμα τῆς ἐξαλείψεως τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἐκ μέρους τῶν Η.Π.Α. βασικῶς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκ μέρους τῆς Ἀγγλίας. Δηλαδῆ, ἐν τῇ οὐσίᾳ, τοῦ ἀμέσου σταματήματος τῆς ἀποθεματικῆς δράσεως τοῦ δολλαρίου καὶ τῆς ἀγγλικῆς λίρας. Ἡ ἄμεσος ὅμως ἀποστράτευσις τοῦ δολλαρίου ἀπὸ τὴν ἀποθεματικὴν του δρᾶσιν καὶ δὴ πρὶν ἢ δημιουργηθῶν αἱ ὑποκατάστατοι ἀποθεματικαὶ δυνάμεις, σημαίνει ἀφ' ἑνὸς ἐπικίνδυνον μείωσιν τῆς ἀμυντικῆς θέσεως τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου εἰς τὸν παγκόσμιον γεωγραφικὸν χώρον καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀπότομον πτώσιν τῆς ρευστότητος μὲ συνέπειαν τὴν συμπίεσιν τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου καὶ μὲ συνέχειαν τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν. Ἐκτὸς

τούτου ή διεθνούς αγοράς θά στερηθῆ τῶν ἀπαραιτήτων δημοσίων καί ιδιωτικῶν κεφαλαίων διά τήν συνέχειαν τοῦ ἔργου τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως μέ ἰδιαιτέραν δυσμενῆ ἐπίπτωσιν διά τήν ἱκανοποίησιν τῶν εἰς κεφάλαια πιεστικῶν ἀναγκῶν τῶν καθυστερημένων χωρῶν.

Αἱ ἀνωτέρω ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι ἐξετέθησαν εἰς τήν ἐφετεινήν ἐτησίαν Διάσκεψιν τοῦ Διεθνoῦς Νομισματικοῦ Ταμείου καί τῆς Παγκοσμίου Τραπεζῆς, ἀποκαλύπτουν τήν ὑφισταμένην θέσιν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν καί νομισματικῶν προβλημάτων τῶν ἡγετικῶν χωρῶν τῆς Δύσεως. Ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητον πρόδοον τῆς σημερινῆς ὑπευθύνου οἰκονομικῆς σκέψεως τὸ ὅτι ὑφίσταται αἰσθητὴ ὑπερεθνικὴ προσέγγις ἐπὶ τῶν βασικῶν νομισματικῶν θεμάτων τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων κρατῶν.

Εἶναι ἀτύχημα τὸ ὅτι ἐκδηλοῦται ἐπὶ τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν θεμάτων πρὸς ἀπασχολοῦν τὸν δυτικὸν κόσμον ἢ πείσμων καί ὑπερήφανος ἀπομόνωσις τῆς Γαλλίας. Θά ἠδύνατο τὸ ἀτύχημα νὰ ἐξελιχθῆ εἰς δυστύχημα διά τήν οἰκονομικὴν πρόδοον καί τήν ὁμολήν κοινωρικὴν πορείαν τῶν λαῶν τῆς Δύσεως, ἐὰν ὁ Ντέ Γκὼλ ἐπετύγχανε νὰ καταστήσῃ τὰς ἀπόψεις του κοινὴν πολιτικὴν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

VI. Ὁ προγραμματισμὸς τῆς Παγκοσμίου Τραπεζῆς (The World Bank)

Ἡ Παγκόσμιος Τράπεζα ἀποτελεῖ, ὡς γνωστόν, καρπὸν τῆς διασκέψεως τοῦ Μπρέττον Γουόγς (Ἰούλιος 1944). Τὰ ἰδρυτικὰ μέλη τῆς Τραπεζῆς εἶναι τὰ κατὰ τήν ἐποχὴν ἐκείνην 44 κράτη-μέλη τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ἦρξισε τήν λειτουργίαν τῆς τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1945. Σήμερον τὰ κράτη-μέλη εἶναι 111 τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν καί τοὺς μετόχους τῆς Τραπεζῆς. Εἶναι ἴδρυμα τραπεζικῶν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ἀλλὰ καί Τράπεζα μέ ἀνεξάρτητον διεθνή δρᾶσιν.

Ἡ διεθνὴς τραπεζικὴ δραστηριότης τῆς Τραπεζῆς ἐκδηλοῦται ὑπὸ τριῶν ἰδρυμάτων: α) Ἀπὸ τήν Παγκόσμιον Τράπεζαν, β) Τὸν Ὄργανισμὸν Διεθνoῦς Ἀναπτύξεως (IDA), γ) Τὸν Διεθνή Ὄργανισμὸν Χρηματοδοτήσεως (IFC)

Ἡ ἀπόκτησις ὑπὸ τῆς Παγκοσμίου Τραπεζῆς δύο θυγατρικῶν ἰδρυμάτων ἐκρίθη ἀναγκαία διὰ νὰ καταστή δυνατὴ ἡ ὑπ' αὐτῆς ἀνάπτυξις δανειοδοτικῆς δραστηριότητος εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐκδήλωσις τῆς λόγῳ τῶν ἐκ τοῦ καταστατικοῦ τῆς προβλεπομένων περιορισμῶν. Εἰδικώτερον ὁ Διεθνὴς Ὄργανισμὸς Χρηματοδοτήσεως (IFC) ἔχει ὡς ἀποστολὴν τήν ἐνίσχυσιν τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος εἰς τὸν παγκόσμιον γεωγραφικὸν χώρον. Ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους τήν προεδρίαν τῆς Παγκοσμίου Τραπεζῆς ἀνέλαβε ὁ κ. R. McNamara τέως Ὑπουργὸς Ἀμύνης τῶν Η.Π.Α. ὁ ὁποῖος λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς του δραστηριότητος ἔχει χαρακτηρισθῆ ὡς ὁ ἀνθρωπος μέ τὸν ἠλεκτρονικὸν ἐγκέφαλον. Αἱ ὑπὸ τοῦ κ. McNamara ἀναπτυχθεῖσαι ἀπόψεις ἀπετέλεσαν πράγματι τὸ πλέον ἐντυπωσιακὸν γεγονός τῆς ἐφετεινῆς διασκέψεως τῶν κρατῶν-μελῶν τοῦ Διεθνoῦς Νομισματικοῦ Ταμείου καί τῆς Παγκοσμίου Τραπεζῆς.

ὕψ' ὄψιν μας ἔτι ἢ ταχεῖα αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ ἀποτελεῖ ἓνα τῶν μεγαλυτέρων ἐμποδίων διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὄρων διαβιώσεως καὶ τὴν κοινωνικὴν ἀνοδὸν τῶν λαῶν. Πρόσφατοι μελέται ἐμφανίζουσι τὰς δυσμενεῖς ἐπιδράσεις τοῦ ἠῤῥημέ-νου ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀνόδου εἰς κάθε ἀνα-πτυσομένην χώραν. Νὰ λάθωμεν ὑπ' ὄψιν μας δύο χώρας μὲ τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον διαβιώσεως, μὲ ρυθμὸν γεννήσεων δι' ἀμφοτέρας 40 ἐπὶ τοῖς χιλίοις — εἶναι ὁ ὑ-φιστάμενος ρυθμὸς γεννήσεων εἰς Ἰνδίαν καὶ Μεξικόν—καὶ νὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν συνεχείᾳ τί θὰ συνέβαιναν ἐὰν ὁ ρυθμὸς γεννήσεων εἰς μίαν ἐκ τῶν χωρῶν, διὰ μίαν περίοδον 25 ἐτῶν ἐμειοῦτο εἰς τὸ ἥμισυ, ἤτοι εἰς 20 τοῖς χιλίοις, εἰς ἐπίπε-δον δηλαδὴ πολὺ ἀνώτερον τοῦ ὑφισταμένου εἰς τὰς περισσότερον ἀνεπτυγμένας χώρας. Θὰ διαπιστώσωμεν ὅτι ἐντὸς τῆς χρονικῆς περιόδου μιᾶς γενεᾶς, ἢ χώρα πού ἐμείωσε τὸ ποσοστὸν γεννήσεων θὰ ἤϋξανε τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ της κατὰ 40 τοῖς ἑκατόν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἄλλην χώραν.

β) Τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τῶν καθυστερημένων περιοχῶν

Ἡ ἐτησία αὐξήσις τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος εἰς τὴν Λατινικὴν Ἀμε-ρικὴν ὑπολείπεται τοῦ 2 τοῖς ἑκατόν, εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀσίαν εἶναι περίπου 2 τοῖς ἑκατόν, εἰς τὴν Ἀφρικὴν μόνον 1 τοῖς ἑκατόν καὶ εἰς τὴν Νότιον Ἀσίαν περίπου 1/2 τοῖς ἑκατόν. Μὲ τὸν ρυθμὸν αὐτὸν τῆς ἀναπτύξεως, θὰ ἐπιτευχθῆ ὁ διπλασιασμὸς τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος: Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀσίαν μετὰ 35 περίπου ἔτη, εἰς τὴν Λατινικὴν Ἀμερικὴν θὰ χρειασθοῦν ἄνω τῶν 40 ἐτῶν, εἰς τὴν Ἀφρικὴν περίπου 70 ἔτη καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν περίπου 150 ἔτη. Καὶ εἰς τὰς πλέον προοδευτικὰς περιοχὰς τῶν ἀνωτέρω χωρῶν τὸ ποσοστὸν βελτιώσεως, διὰ τὸν μέσον πολίτην, ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, θὰ εἶναι ἀνεπαίσθητον.

Ἡ ὑφισταμένη κατάστασις ἐπιτάσσει τὴν δυνατὸν ἀνωτέραν καὶ ταχεῖαν οἰ-κονομικὴν ἐνίσχυσιν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀνόδου τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀνω-τέρω λαῶν, ὑπὸ τῶν οἰκονομικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι εἰς θέσιν νὰ πράξουν τοῦτο.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Δεκαετίας Ἀναπτύξεως (1960-1970) μέχρι τοῦ-δε, αἱ ἀνεπτυγμένα χωρὰ προσέθεσαν εἰς τὰ ἐτήσια εἰς σταθερὰς τιμὰς εἰσοδή-ματά των 400 δισεκατομμύρια δολλάρια. Ἡ προσθήκη αὕτη εἶναι πολὺ μεγαλυ-τέρα ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν ἐτησίων εἰσοδημάτων τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς καὶ Λατινικῆς Ἀμερικῆς, ἀθροιστικῶς λαμβανομένων.

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θεωρῶ χρήσιμον νὰ παρενθῶσω στοιχεῖα ἐκ τῆς δημο-γραφικῆς ἐκθέσεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν 1967. Συμφώνως πρὸς τὴν Ἐκθεσιν ταύτην, καθ' ἑκάστην ἡμέραν γεννῶνται εἰς τὸ πλανήτην μας 180.000 παιδιὰ καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς —σήμερον εἶναι 3.420.000.000 ψυχαὶ—ὑπολογίζεται ὅτι μέχρι τοῦ ἔτους 2.006 θὰ διπλασιασθῆ).

γ) Βασικοὶ στόχοι, Παιδεία — Γεωργία

Ἡ Παγκόσμιος Τράπεζα θὰ ἐπιτείλῃ τὴν προσπάθειάν της διὰ τὴν ἀνάπτυ-

ξιν τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ γεωργικοῦ τοιμέως τῶν καθυστερημένων λαῶν.

Παιδεία: Τὸ ποσοστὸν ἀγραμμάτων εἶναι 30 τοῖς ἑκατὸν εἰς Λατινικὴν Ἀμερικὴν, 60 τοῖς ἑκατὸν εἰς Ἀσίαν καὶ 80 τοῖς ἑκατὸν εἰς Τροπικὴν Ἀφρικὴν. Ἀπαιτεῖται ἐπαναστατικὸς προγραμματισμὸς ὡς πρὸς τὸν τρόπον μεταδόσεως τῶν γνώσεων εἰς ὅλα τὰ στάδια τῆς ἐκπαιδεύσεως. Κατὰ τὴν προσεχῆ πενταετίαν θὰ διατεθῆ τριπλάσιον ποσὸν κεφαλαίων διὰ τὴν παιδείαν.

Γεωργία: Ὁ γεωργικὸς τομεὺς πρέπει νὰ συγκεντρώσῃ τὰς μεγαλυτέρας προσπάθειάς ἀναπτύξεως. Πρέπει νὰ ἐκτιμηθῆ τὸ γεγονός ὅτι ἐνῶ περίπου τὰ 2)3 τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἀναπτυσσομένων χωρῶν ζοῦν ἀπὸ τὴν γῆν, ἐν τούτοις, τροφίμα ἀξίας περὶ τὰ 4 δισεκατομμύρια δολλάρια, εἰσάγονται ἐκ τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων κρατῶν.

Ἡ παροχὴ ὕδατος, λιπασμάτων καὶ ἡ ἄνοδος τῆς μορφωτικῆς στάθμης, δύνανται νὰ ἐπιτελέσουν θαύματα ὡς πρὸς τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς εἰς τὴν γεωργίαν. Προβλέπεται ὅτι κατὰ τὴν προσεχῆ πενταετίαν θὰ διπλασιασθῆ κατ' ἀρχὰς τὸ ὕψος τῶν χορηγηθησομένων δανείων καὶ μετὰ ταῦτα θὰ τετραπλασιασθῆ.

Διὰ τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας πρέπει νὰ ἀρχίσῃ μία γεωργικὴ ἐπανάστασις, ὅπως ἐγένετο ἡ βιομηχανικὴ ἐπανάστασις εἰς τὰς σημερινὰς οἰκονομικῶς προηγμένας χώρας.

δ) Ἡ ἐξεύρεσις τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων πρὸς παροχὴν οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως

Κατὰ τὴν προσεχῆ πενταετίαν (1969-1973), ὁ ὄμιλος τῆς Παγκοσμίου Τραπεζῆς θὰ διαθέσῃ διπλάσιον ποσὸν τῆς ληξάσης πενταετίας. Τοῦτο ἰσοῦται πρὸς τὸ σύνολον τῶν δανείων ποῦ ἐχορηγήθη ὑπὸ τῆς Παγκοσμίου Τραπεζῆς κατὰ τὰ 22 ἔτη τῆς λειτουργίας της.

(Σημειώσεις: Τὸ σύνολον τῶν δανείων καὶ πιστώσεων τὸ ὅποιον διέθεσε ἡ Παγκόσμιος Τράπεζα μετὰ τῶν θυγατρικῶν της ἰδρυμάτων, ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της μέχρι καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1967-1968, ἀνῆλθε εἰς 13.035 ἑκατ. δολλάρια. Ἐκ τούτων 5,557 ἑκατ. δολλάρια διετέθησαν κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν. Κατὰ τὸ λήξαν οἰκονομικὸν ἔτος 1967-1968, διετέθησαν ἐν συνόλῳ 95.350 ἑκατ. δολλάρια.— Στοιχεῖα ἀπὸ τὴν Ἐτησίαν ἔκθεσιν 1968. World Bank International Development Association.

Ἐκτὸς τῶν ὑπὸ εὐνοϊκοὺς ἄρους παρεχομένων εἰς τὴν Τράπεζαν κεφαλαίων ἐκ τῶν κρατῶν-μελῶν της ὑπὸ τύπον συνεισφορῶν, τὰ πρὸς συμπλήρωσιν κεφάλαια θὰ ἀντληθοῦν διὰ δανεισμοῦ εἰς τὰς ἀνά τὸν κόσμον κεφαλαιαγοράς. Υφίστανται θεθαίως οἱ περιορισμοὶ εἰς τὴν κίνησιν κεφαλαίων οἱ προερχόμενοι ἀπὸ τὰς δυσχερείας τῶν ἰσοζυγίων πληρωμῶν. Αἱ δυσχερείαι ὅμως αὐταὶ ἀποτελοῦν πρόβλημα τῶν πλουσίων οἰκονομιῶν ὡς συνόλου καὶ τοῦ ὑπολοίπου κόσμου. Μικρὸν τμήμα τοῦ δανειζομένου χρήματος ὑπὸ μορφὴν βοήθειας παραμένει εἰς τὰς ἀναπτυσσομένας χώρας. Σχεδὸν τὸ σύνολον τοῦ χρήματος τούτου ἐπιστρέφει τα-

χέως εις τὰς πλουσίας χώρας πρὸς πληρωμὴν ἀγαθῶν ποῦ ἀγοράζονται ἀπὸ τὰς ἀναπτυσσομένης χώρας. Εἶναι ἐντὸς τῆς ἀποστολῆς τῆς Παγκοσμίου Τραπεζῆς νὰ ἐρευνήσῃ εἰς τὰς χρηματαγοράς τοῦ κόσμου, ὅπου ὑπάρχουν πλεονάσματα ἢ ἀργυροῦντα ἀποθέματα δυνάμενα νὰ χρησιμοποιηθοῦν. Μὲ αὐτὴν τὴν σκέψιν ὀδηγούμενη ἡ Παγκόσμιος Τράπεζα, ἠδυνήθη νὰ συνάψῃ δάνεια εἰς κράτη τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ εἰς τὰς καθιερωμένας ἀγοράς χρήματος, ἰδίᾳ εἰς Δυτικὴν Γερμανίαν καὶ Ἡνωμένας Πολιτείας.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ θὰ προσθέσω στοιχεῖον ἀναφερόμενον εἰς ἄρθρον τοῦ κ. Abdelrahman Tazi (Finances and Development-Quarterly No 3, 1968) κατὰ τὸ ὅποιον αἱ πλουσιώτεραι χώραι, κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐξέλιξιν τῆς Δεκαετίας Ἀναπτύξεως (1960-1970), ἐπραγματοποίησαν κατὰ μέσον ὄρον ἐτησίαν αὔξησιν τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος περίπου 60 δολλάρια. Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ἡ ἀντίστοιχος αὔξησις εἰς τὰς πτωχοτέρας χώρας ἦτο κάτω τῶν 2 δολλαρίων.

Τὰ ἐκ τοῦ ἀνωτέρω στοιχείου προκύπτοντα θέματα, οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς μορφῆς θὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενον εἰδικωτέρου ἄρθρου.

VII. Συμβολὴ τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν διὰ τὰ ἔτη 1961-1966

Τὰ μέχρι τοῦδε ἐμφανισθέντα στοιχεῖα, ἀφοροῦν κατὰ θάσιν τὴν οικονομικὴν συμβολὴν τῶν Η.Π.Α. διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὑπολοίπων χωρῶν τοῦ κόσμου. Ὁ περιορισμὸς οὗτος τῆς ἐρευνῆς ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι μετὰ τὸν δεῦτερον Παγκόσμιον πόλεμον ἡ οἰκονομία τοῦ συνόλου τῶν χωρῶν τῆς Δύσεως ἦτο κατεστραμιμένη καὶ κατείχeto ἀπὸ τὴν δίψαν τοῦ δολλαρίου, ὡς τοῦ μόνου νομίσματος διαθέτουτος διεθνῆ ἀποδοχὴν καὶ ἐλευθέραν μετατρεψιμότητα εἰς χρυσόν. Ἄλλὰ καὶ ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον ἀπὸ τῆς πλήρους ἀποκαταστάσεως τῆς οἰκονομίας τῶν σήμερον ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως, ἡ οἰκονομία τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἶχε τὸ κύριον βάρος τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν καθυστερημένων χωρῶν τοῦ κόσμου καὶ παροχῆς οἰκονομικῆς βοήθειας πρὸς ταύτας.

Ὄφειλεται ἐπίσης καὶ εἰς τὸ γεγονός ὅτι παρ' ὅλην τὴν ἐμπλοκὴν ἢ ὁποῖα προεκλήθη εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν Η.Π.Α. ἐξ αἰτίας τοῦ διὰ τοὺς γνωστούς λόγους προκληθέντος ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν των καὶ μειώσεως τοῦ εἰς χρυσόν ἀποθέματός των, αὗται ἐξακολουθοῦν νὰ ἀποτελοῦν τὴν μόνην ὑπερδύναμιν τῆς Δύσεως καὶ κατὰ συνέπειαν ἐξ αὐτῶν κατὰ θάσιν θὰ προέλθῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον ἢ προέλευσις τῶν κεφαλαίων ποῦ ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ βιοτικῆς ἐπιπέδου τῶν λαῶν τῶν καθυστερημένων χωρῶν καὶ κατὰ συνέπειαν ἢ οἰκονομικῆ των προκοπῆ καὶ ἢ κοινωνικῆ των ἄνοδος. Τὸ στοιχεῖον τοῦτο δίδει καὶ ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα, διατί δὲν εἶναι συμφέρον διὰ τὴν παγκόσμιον οἰκονομίαν νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ἄμεσος ἐξάλειψις τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ἐν τούτοις δὲν εἶναι ἐπιτρεπτόν νὰ μὴ καταστῇ συνείδησις τῶν ἀνεπτυγμένων οἰκονομιῶν τῆς Δύσεως, ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῶν καθυστερημένων χωρῶν ἀποτελεῖ διεθνῆ εὐθύνην καὶ ὡς ἐκ τούτου πρέπει νὰ ἀν-

τιμετωπισθῆ με πνεῦμα διεθνoῦς συνεργασίας, ἀναλόγως πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἰσχὺν τῶν ἐπὶ μέρους ἀνεπτυγμένων κρατῶν.

Εἶναι πρὸς τιμὴν τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου τὸ ὅτι ἤρchiσε νὰ ἀντιμετωπίξῃ τὸ θέμα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν καθυστερημένων χωρῶν με πνεῦμα καθολικῆς προσπαθείας καὶ συναισθησεως εὐθύνης. Δὲν δύνανται θεαίως νὰ ὑποστηριχθῆ ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε καταδληθεῖσα προσπάθεια ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς ὑφισταμένας ἀνάγκας τῶν καθυστερημένων χωρῶν. Ἀποτελεῖ ὅμως ἀπαρχὴν ὑποσχομένην συνέχειαν ἐπὶ εὐρυτέρας βάσεως. Τοῦτο ἄλλωστε ἀνταποκρίνεται καὶ πρὸς τὸ καλῶς νοούμενον συμφέρον τῶν οἰκονομικῶς ἀνεπτυγμένων κρατῶν. Θὰ ἀναφερθῶ εἰς συγκεκριμένα στοιχεία τῶν τελευταίων ἑξ ἑτῶν, ὡς ταῦτα ἀναφέρονται εἰς Ἐκθεσίαν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν (The External Financing of Economic Development 1962-1966, New York, 1968).

Οὕτως, ἡ πάσης μορφῆς καὶ ἐκ πάσης πηγῆς (κυβερνητικῆ - ὀργανισμοῦ - ἰδιωτικῆ) χορηγηθεῖσα οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις ἐκ μέρους τῶν οἰκονομικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν εἰς τὰς ἀναπτυσσομένας χώρας ἀπὸ τοῦ 1961-1966 ἀνέρχεται εἰς 51,399 ἑκατομμύρια δολλάρια. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ ἠγγυημένα ἐξαγωγὰ ἐμπορευμάτων ἐκ 3,584 ἑκατ. δολλαρίων. Ἡ ἐγγύησις ἄλλωστε χορηγεῖται ὑπὸ τοῦ κράτους ἀπὸ τὸ ὅποιον πραγματοποιεῖται ἡ ἐξαγωγή.

Εἰδικώτερον ἐκ τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ τῶν 51,399 ἑκατ. δολλαρίων ἐχορηγήθησαν κατὰ τὴν ὡς ἄνω χρονικὴν περίοδον (1961-1966) ἐκ μέρους τῶν Η.Π.Α. 26,108, ἧτοι περίπου τὸ 51% τοῦ συνόλου — τῆς Γαλλίας, 7,690, ἧτοι περίπου τὸ 15% τοῦ συνόλου — τῆς Ἀγγλίας, 4,832, ἧτοι περίπου 9,5% τοῦ συνόλου — τῆς Δ. Γερμανίας, 3,764, περίπου τὸ 7,3% τοῦ συνόλου — τῆς Ἰαπωνίας 1,858, ἧτοι περίπου τὸ 3,6% τοῦ συνόλου — τῆς Ἰταλίας 1,672, ἧτοι περίπου τὸ 3,3% τοῦ συνόλου. Δηλαδή αἱ ἀνωτέρω ἀναφερόμεναι ἑξ χωρῶν προσέφερον τὸ 95% τοῦ συνόλου.

Τὸ ὑπόλοιπον 5% προσεφέρθη ὑπὸ τῶν ὑπολοίπων ἀνεπτυγμένων οἰκονομικῶν (Αὐστραλία, Αὐστρία, Βέλγιον, Καναδᾶ, Δανία, Ἑλβετία, Ὀλλανδία, Νορβηγία - Πορτογαλία - Σουηδία).

Ἐτερον χρήσιμον συγκριτικὸν στατιστικὸν στοιχείον εἶναι τὸ ποσοστὸν ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, τὸ ὅποιον ἐκπροσωπεῖ ἡ χορηγομένη πάσης μορφῆς οἰκονομικῆς ἐνίσχυσις ἐπὶ τοῦ ἐτησίου ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος τοῦ προσφέροντος κράτους διὰ τὰ ἔτη 1961 καὶ 1966. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἔχει ὡς ἀκολούθως: Αὐστραλία, 0,55 - 0,69 - Αὐστρία, 0,06 - 0,33 - Βέλγιον, 1,40 - 0,99 - Καναδᾶς, 0,27 - 0,49 - Δανία, 0,35 - 0,25 - Γαλλία, 2,07 - 1,20 - Δ. Γερμανία, 0,92 - 0,51 - Ἰταλία, 0,49 - 0,76 - Ἰαπωνία, 0,58 - 0,44 - Ὀλλανδία, 1,77 - 1,15 - Νορβηγία 0,23 - 0,16 - Πορτογαλία, 1,63 - 0,74 - Σουηδία, 0,34 - 0,45 - Ἑλβετία, 2,05 - 0,93 - Ἀγγλία, 1,08 - 0,86 - Η.Π.Α. 0,77 - 0,57.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω στατιστικῶν στοιχείων ἐμφανίζεται ὅτι συγκριτικῶς εἶναι ἀνώτερον τὸ διατιθέμενον ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος ὑπὸ τῆς Γαλλίας, Πορτογαλίας, Ὀλλανδίας, Βελγίου, Ἀγγλίας. Τοῦτο ὀφείλεται

εἰς τὸ γεγονός ὅτι τὰ κράτη ταῦτα ἐκτὸς τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν γενικὴν προσπάθειαν πρὸς βελτίωσιν τῶν ὄρων διαβιώσεως τῶν λαῶν τῶν ἀναπτυσσομένων χωρῶν καὶ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ παραγωγικοῦ των ἐν γένει δυναμικοῦ, ἔχουν καὶ εἰδικούς δεσμούς μετὰ τὰς ἀναπτυσσομένας ὑπερποντίους περιοχάς. Θὰ πρέπει νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὰ ἀναφερθέντα ποσὰ χορηγήσεως οἰκονομικῆς βοήθει-
ας καὶ ἐνισχύσεως, περιλαμβάνονται καὶ τὰ ποσὰ τῶν ἰδιωτικῶν ἀμεσῶν ἐπενδύ-
σεων, τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων χαρτοφυλακίου, ὡς καὶ τῶν ἐπὶ ἐγγυήσει προ-
θεσμιακῶν ἰδιωτικῶν ἐξαγωγῶν. Τὰ ποσὰ ταῦτα, ἀφορῶντα ἐκδήλωσιν ἰδιωτι-
κῆς ἐπιχειρηματικῆς ἐπιδόσεως, εἶναι φυσικὸν νὰ προέρχωνται ἀπὸ τὰ μητροπο-
λιτικά κέντρα τῶν ἐπὶ μέρους ἀναπτυσσομένων ὑπερποντίων χωρῶν.

Ἐπίσης ὁ ἐπὶ ταῖς ἑκατὸν συνολικὸς ἐτήσιος μέσος ὄρος τοῦ ἀκαθαρίστου ἔθνικοῦ προϊόντος, τὸ ὁποῖον προσφέρεται διὰ τὴν πάσης μορφῆς καὶ φύσεως οἰ-
κονομικὴν ἐνίσχυσιν πρὸς τὰς ἀναπτυσσομένας χώρας ἐκ μέρους τῶν ἀνωτέρω
16 κρατῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1961 ἕως καὶ τοῦ 1966 ἔχει ὡς ἀκολούθως: 1961,
0,87 - 1962, 0,76— 1963 0,71—1964, 0,70—1965, 0,74— 1966, 0,64.

Ἐκ τῶν ἄνω στατιστικῶν στοιχείων διαπιστοῦται ἡ κατ' ἔτος — μετὰ ἐξαίρε-
σιν μόνον τὸ 1964 ἕως 1965—μείωσις τῆς προσφερομένης οἰκονομικῆς ἐνισχύ-
σεως πρὸς τὰς ἀναπτυσσομένας χώρας. Ἡ μείωσις αὕτη, ὀφείλεται εἰς τὴν ἐκδή-
λωσιν τῆς νομισματικῆς κρίσεως, ἣτις προεκάλεσε τὴν στενότητα τῆς διεθνoῦς
ρευστότητος καὶ κυρίως τὴν λήψιν περιοριστικῶν μέτρων πρὸς ἐξάλειψιν τοῦ ἐλ-
λείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν κρατῶν τῶν ἀποθεματικῶν νομισμάτων
(δολλάριον - λίρα Ἀγγλίας).